

1989, 16. října – Sdělení VONS č. 1093 „Další postihy účastníků manifestace v Praze“ o obnově stíhání československých občanů pro spáchání přečinu proti veřejnému pořádku při účasti na manifestaci 28. 10. 1988 a na demonstracích k výročí smrti Jana Palacha na základě podnětu generálního prokurátora.¹

V čs. právním řádu platí zásada, že nikdo nemůže být stíhán za skutek, za který již předtím stíhán byl, jestliže toto předchozí trestní stíhání bylo pravomocně ukončeno nebo zastaveno. Z této zásady existují výjimky, a to obnova řízení – vyjdou-li najevo nové, dříve neznámé skutečnosti – a stížnost pro porušení zákona. Takovou stížnost může podat pouze generální prokurátor, ministr spravedlnosti a u vojenských trestných činů ministr národní obrany. Podnět k podání stížnosti však může podat kdokoliv. O stížnosti rozhoduje ve veřejném zasedání nejvyšší soud. Pokud byl zákon porušen v neprospěch obviněného, není podání stížnosti a její projednání vázáno žádnou lhůtou; tak lze dosáhnout i rehabilitace zemřelých. Pokud však byl zákon porušen ve prospěch obviněného, musí být stížnost podána do šesti měsíců poté, co se usnesení či rozsudek, jimiž byl porušen zákon, staly pravomocnými. Nejvyšší soud musí o stížnosti rozhodnout nejpozději do tří měsíců od jejího podání.

Evidujeme zatím případy šesti občanů, obviněných z přečinu proti veřejnému pořádku za účast na manifestaci 28. října 1988 nebo v lednu letošního roku, proti nimž bylo tohoto mimořádného opravného prostředku použito. Generální prokurátor, zastupovaný promováním právníkem Jiřím Lokajíčkem, podal ve všech šesti případech stížnost, že zákon byl porušen ve prospěch obviněných, a domáhal se, aby nejvyšší soud pravomocná usnesení obvodních soudů zrušil.

V případě Ladislava Malého, nar. 7. 4. 1946, signatáře Charty 77 a člena HOS, jehož věc byla dne 30. 11. 1988 usnesením samo-soudce Obvodního soudu pro Prahu 1 JUDr. Jana Bělohradského

posouzena jako přešupek a předána k projednání ONV, senát nejvyššího soudu za předsednictví JUDr. Petra Hrachovce stížnosti vyhověl, usnesení zrušil a nařídil věc znovu projednat. Rozhodnutím samosoudce JUDr. J. Bělohradského byla věc L. Malého opět postoupena přestupkové komisi ONV v Praze 1. V odůvodnění se uvádí, že soud shledal v jednání obviněného znaky přečinu pouze z formálního hlediska, z hlediska materiálního jen znaky přešupku.²

Se stejným výsledkem proběhlo řízení proti skladníkovi Jindřichu Koudelkovi, signatáři Charty 77 a členu HOS.

V obdobném případě soustružníka Ladislava Filgase, nar. 27. 4. 1960, nejvyšší soud stížnost generálního prokurátora zamítl s tím, že k porušení zákona sice došlo, ale vzhledem k potrestání (pokuta, uložená přestupkovou komisí národního výboru) není třeba rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 rušit.

U topiče Jiřího Payna,³ nar. 7. 7. 1956, bylo nařízeno hlavní líčení před Obvodním soudem pro Prahu 1, které bylo dne 12. 10. 1989 již podruhé odročeno.

U soustružníka Jaroslava Krbůška bylo hlavní líčení 26. 9. 1989 po zahájení odročeno na 12. 10., protože při obeslání J. Krbůška nebyla dodržena zákonná pětidenní lhůta. Dne 12. 10. hlavní líčení pokračovalo a bylo znovu odročeno. Soudního jednání se zúčastnilo třicet přátel J. Krbůška a zástupce čs. helsinského výboru. Nový postih J. Krbůška zřejmě souvisí s událostmi, ke kterým v březnu letošního roku došlo v TOS Hostivař. Osmatřicet členů ROH zde podepsalo petici, jejímž autorem byl J. Krbůšek, v níž podepsaní zaujali odmítavé stanovisko k podnikové výzvě k 41. výročí Února. Text byl reakcí na požadavek, aby odboráři odsoudili počínání tzv. nelegálních skupin v lednu t. r. Autor petice byl vyšetřován Státní bezpečností. Po jeho zadržení odmítli dělníci na jeho pracovišti pracovat, v ostatních provozech se pracovalo jen částečně a celou situaci museli uklidňovat funkcionáři městského výboru KSČ včetně vedoucího tajemníka M. Štěpána.

Uvedených pět občanů bylo stíháno za manifestaci 28. října 1988.

Za účast na shromáždění na Václavském náměstí dne 15. ledna 1989 je stíhán MUDr. Rutmír⁴ Zoubek, nar. 27. 12. 1923.

V průběhu nového hlavního líčení, které proběhlo 22. 9. 1989, nevyšly najevo žádné další skutečnosti a samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 5 JUDr. Tome Frankič znovu postoupil věc k projednání přestupkové komisi ONV v Praze 1.⁵

Postup prokurátora generální prokuratury, velmi neobvyklý v přečinových věcech, je zřejmě zapříčiněn skutečností, že všichni postižení i nadále pokračují v účasti na nezávislých aktivitách.⁶

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 19, s. 7.

POZNÁMKY

- ¹ Souhrnně bylo o represích souvisejících s 28. říjnem 1988 dále referováno ve sděleních VONS č. 823, 839, 840, 843, 850, 858, 866 a 875, dokumenty č. 827, 843, 844, 847, 854, 862, 870 a 879.
- ² Usnesení samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 1 JUDr. Jana Bělohradského ze 30. 11. 1988 o postoupení věci Ladislava Malého stíhaného pro přečin proti veřejnému pořádku k projednání ONV v Praze 1 je uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 10/10, sign. I/1, kart. 8. Usnesení Městského soudu v Praze z 26. 10. 1989 zamítající stížnost obvodního prokurátora pro Prahu 1 viz in: tamtéž, sign. I/2, kart. 8.
- ³ Správná podoba příjmení je Payne.
- ⁴ Správně Ratmír.
- ⁵ Usnesení o postoupení případu Ratmíra Zoubka, stíhaného pro přečin proti veřejnému pořádku, k projednání ONV v Praze 1 je uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 11/29, sign. I/1, kart. 10. Na základě stížnosti obvodního prokurátora pro Prahu 5 zrušil Městský soud v Praze 31. 10. 1989 usnesení samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 5 a vrátil věc prvoinstančnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Usnesení je uloženo in: tamtéž, sign. I/2, kart. 10. K případu Ratmíra Zoubka viz dále jeho dopisy uložené in: tamtéž, sign. II/1, kart. 10.
- ⁶ Souhrnně k postihům souvisejícím s manifestacemi k 20. výročí smrti Jana Palacha viz dále sdělení VONS č. 894, 897 a 912, dokumenty č. 898, 901 a 916.